

Karta ewidencyjna obiektu grobownictwa wojennego

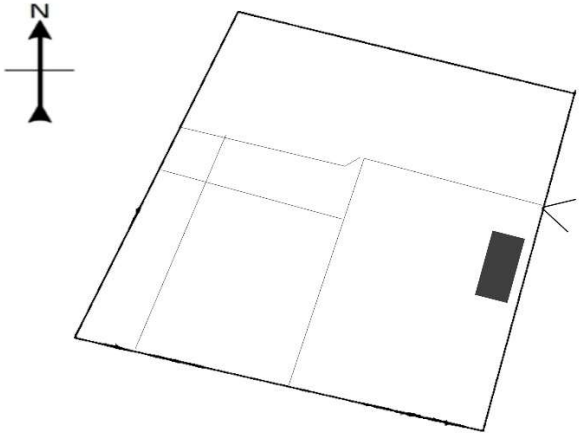
Gmina: ZBĄSZYŃ

Nr ewidencyjny: 3015065_1

Rodzaj obiektu ¹	Nazwa obiektu		Miejscowość
GROBY ZBIOROWE/ KWATERA	GROBY POWSTAŃCÓW WIELKOPOLSKICH		NOWA WIEŚ ZBĄSKA
Zdjęcie – widok ogólny	Kategoria	powstanie wielkopolskie 1918-1919	

Adres województwo / powiat / gmina	WIELKOPOLSKIE / NOWOTOMYSKI / ZBĄSZYŃ
ulica / lokalizacja opisowa	Nowa Wieś Zbąska, północny kraniec wsi, przy drodze do Nądni
Właściciel / zarządca terenu / działka nr	Parafia rzymskokatolicka pw. św. Piotra w Okowach w Chobienicach, Chobienice 142 / 301506_5.0006.386
Kwaterna, rząd / ewent. lokalizacja opisowa	Kwaterna powstańcza od strony szosy, góruje nad nią wysoki pomnik z krzyżem. GPS: 52°12'01.0"N 15°53'09.5"E (52.200279, 15.885978)
Podstawowa informacja o pochowanych	POWSTAŃCY WIELKOPOLSCY - 57 powstańców poległych w dniach 15–18 lutego 1919 r. w walkach o linię Obry.
Datowanie	1927
Forma ochrony	GRÓB WOJENNY
Wymiary (szer., głęb., wys.)	Pomnik ze ściankami bocznymi: szer. 450cm; szerokość podstawy obelisku: 165cm gr. 100cm; Tablica z inskrypcją granitowa: 117cm x 71cm; Rozmiary 6 mogił: 2x: [dł. ok. 5,5m 2,1m], 2x: [6,6m x 2,15m], 2x: [8,75m x 2,15m] (rozmiary sprzed pokrycia płytami granitowymi)
Material	Piaskowiec, granit, kostka granitowa

Szkic sytuacyjny		Opis obiektu i inskrypcje
		6 mogił zbiorowych pokrytych w 2017 r. granitowymi płytami z wizerunkiem Wlkp. Krzyża Powstańczego, nad nimi wysoki, masywny pomnik w formie obelisku z piaskowca z krzyżem na szczycie posadowionego na prostopadłościennym podstawie. Na tylnej ścianie pomnika niewielka inskrypcja: „UFUNDOWAŁO TOW.POWST. i WOJAK. STEFANOWO 1927 R.”. Poniżej z boku: „Rogoża.” Pomiędzy mogiłami i pomnikiem kostka granitowa. W górnej części pomnika inskrypcja wyryta w piaskowcu.: Cześć Bohaterom powstania w roku 1918 1919. Inskrypcja z wykazem osób – strona 3.
Stan zachowania i najważniejsze postulaty konserwatorskie	Bibliografia	Dane dot. osób pochowanych, okoliczności śmierci, pierwotnego miejsca pochówku; historia obiektu itp.
Stan bardzo dobry (I 2018 r).	1. W. Olszewski, Ł. Jastrząb „Lista strat Powstania Wielkopolskiego od 27 grudnia 1918 roku do 8 marca 1920 roku”, Koszalin 2009, s. 2. P. Anders „Miejsca pamięci Powstania Wielkopolskiego”, Poznań 2010, s. 3. Marian Springer, „CHOBIEENICE ZARYS DZIEJÓW”, Wolsztyn 2001, str. 143,144 4. Z. Matuszewski, „Upamiętnienie Powstańców Wielkopolskich w mieście i gminie Zbąszyń.” Internetowy Kantor Wydawniczy Muzeum Regionalnego Ziemi Zbąszyńskiej i Regionu Kozła w Zbąszyniu, „Szkice Zbąszyńskie” - luty 2010, http://www.zck.org.pl/archiwum/opracowania/matuszewski.pdf (XI.2018). 5. Orędownik Grodziski 1927.06.29 R.9 Nr 51 str. 2. 6. Archiwum WUW, karta ewidencyjna z 2019 r., aut. Adam S. Kaczmarek.	Powstańców w tym miejscu pochowano kilka lat przed wystawieniem pomnika. Po ustaleniu granicy państwa, przystąpiono latem 1920 r. do ekshumacji zwłok powstańców z tymczasowych mogił w rejonie walk pod Grójcem Wielkim i Nową Wsią Zbąską. W 1927 r., z inicjatywy i fundacji Towarzystwa Powstańców i Wojaków im. płk. hr. Ignacego Mielżyńskiego w Stefanowie, wzniesiono zachowany do dziś pomnik. Projekt przygotował Nikodem Rogoża ze Zbąszynia, który był także wykonawcą. Uroczystość odsłonięcia i poświęcenie pomnika odbyła się 3 VII 1927 r. Przewodniczącym Komitetu Honorowego uroczystości był wojewoda poznański Adolf Bniński Jednym z najbardziej znanych powstańczych dowódców, którzy zginęli w boju, był ppor. Edmund Kraus, pochowany w N. Wsi Zbąskiej.
	Załączniki	
	Zdjęcia w wersji cyfrowej z dnia 12.06.2017 r. (fot. Adam S. Kaczmarek). Załącznik nr 1 – wykaz pochowanych.	
Opracowanie karty ewidencyjnej (autor, data, podpis):		Bartosz Biegała, 10.03.2026 r.

INSKRYPCJA Z WYKAZEM OSÓB:

Tu spoczywają zwłoki 58 poległych powstańców. Ś.P.		
PPor. Krause Edmund	Szer. Jakś Wincenty	Szer. Piechowiak Marcin
PPor. Mann Korneljusz	Szer. Kinar Władysław	Szer. Piątek Bartłomiej
Sier. Kominowski Władysław	Szer. Kozłowski Stanisław	Szer. Rosyn Józef
Sier. Klemenczak Bartłomiej	Szer. Laskowski Andrzej	Szer. Szymlet Stanisław
Kapr. Mikołajewski Leon	Szer. Molicki Franciszek	Szer. Szłofrok Władysław
Szer. Bartkowiak Leon	Szer. Mikulski	Szer. Szymański Jan
Szer. Borzyński Bernard	Szer. Mendelewski Tadeusz	Szer. Liebert Stanisław
Szer. Bartkowiak Władysław	Szer. Młyńczak Stanisław	Szer. Stachowiak Stefan
Szer. Chudy Jan	Szer. Maik Józef	Szer. Tomaszewski Franciszek
Szer. Dudkiewicz Władysław	Szer. Nawrot Antoni	Szer. Wachowicz Władysław
Szer. Janek Józef	Szer. Przybyła Antoni	Szer. niezn. powstaniec
Szer. Jasiński Franciszek	Szer. Piechota Walenty	Szer. Zajączkowski Stanisław
Oprócz wymienionych 22 nieznanych.		